

חברות הפינטק מתחילות להתחרות בבנקים

רבולוט וראפיז במגעים עם בנק ישראל לקבלת רישיון בנק "רזה"

ענקית הבנקאות הבריטית וחברת הפינטק

- בלעדי לכלכליסט -

הישראלית מבקשות לקבל רישיון

לפעילות בנקאית מוגבלת בישראל, שיאפשר להן להציע

פיקדונות לציבור • המגעים הם סביב ההקלות בדרישות

ההון והנזילות ובדרישות ההיכרות עם הלקוחות • באחרונה

המליצה ועדה של בנק ישראל והאוצר לפתוח לתחרות את

שוק הפיקדונות ומתן האשראי, ולאפשר גם לחברות שאינן

תאגידים פיננסיים להציע פיקדונות לציבור • רישיון

כזה הוא אחד הכלים העיקריים של בנק ישראל

להגדיל את התחרות בבנקאות // אלמוג עזר, עמ' 2-3

המפקח על הבנקים
דני חיאשולי

ענקיות פיננסים מתקרבות לתחרות עם הבנקים

ראפייד ורבולוט במגעים עם בנק ישראל לקבלת רישיון לפעול כ"בנק רזה"

ענקית הבנקאות הבריטית וחברת הפינטק הישראלית מבקשות לקבל רישיון לפעילות בנקאית מוגבלת בישראל, שיאפשר להן להציע פיקדונות לציבור. זאת בעקבות המלצה של בנק ישראל והאוצר לפתוח לתחרות את שוק הפיקדונות ומתן האשראי

אלמונר עזר

ימים אלה מקיים בנק ישראל שיה עם שני גופים פיננסיים בינלאומיים שמתכוונים להגיש בקשה לקבלת רישיון להפוך ל"בנק רזה". במסגרת הריי שיון הן יוכלו להעניק פיקדונות ללקוחות ולהתחרות בבנקים. את הרברים אמר בתחילת השבוע דני חזיאשוילי, המפ' קח על הבנקים בבנק ישראל, כשהתארח בכנס בהרצליה, בפורום שווי הוגן באוניברסיטת רייכמן.

לכלכליסט נודע כי הגוף המוביל לכבלת שיה לגבי הדרך המהירה שמנהל שיה לגבי הדרך המהירה ביותר לקבל רישיון בנק רזה הוא ענקית הפינטק והבנקאות הבריטית רבולוט (Revolut). הח' ברה השנייה שמנהלת שיה מול בנק ישראל היא ראפייד (Rapyd), חברה ישראלית שהעניקה את שירותיה עד כה מחוץ לישראל. ראפייד מספ' קת ומפתחת פלטפורמות תשלומים בינלאומיות עבור עסקים וצרכנים. החברה מאפשרת לבצע העברות בנקאיות, תשלום במוזמן ותשלום דרך ארנקים דיגיטליים. האם הבנקים הישראליים צריכים להתחיל לפחד מתחרות מתקרבת בפרה החולבת שלהם מצד ענקיות פינטק? הרבר

בנק רזה

תואר שיקבלו תאגידים פיננסיים וריאליים מבנק ישראל. לאחר שעמדו בתנאים מסוימים שקבע הרגולטור, האישור יאפשר להם להציע פיקדונות לחוסכים בישראל, מעבר לפעילות השגרית שלהם, ולהגדיל את התחרות בענף

תלוי בעיקר בקצב האישורים שיספ' קו בנק ישראל ומשרד האוצר. כידוע, הבנקים חוגגים בזכות הריבית האפסית שהם מעניקים על פיקדונות הריבית הגבוהה שהם גובים על אשראי – תחום שבו הם שולטים לחלוטין. משום כך המדינה מנסה בדרכים שונות לייצר תחרות בתחומים אלו. עד עתה לאו רווקא בהצלחה מרובה.

בימים אלו הפיקוח על הבנקים תולה את יחבו על מהלך שיאפשר לגופים חוץ בנקאיים לקבל ולטפל בפיקדונות מה ציבור, בתהליך שנקרא רישיון בנקאי רזה. הדרך אולי ארוכה עד למצב שבו יחולקו רישיונות ל"בנקים רזים" לחב' רות במשק הישראלי, אולם בנק ישראל החל כבר לקדם את המהלך.

הענקיות מחפשות נחח פיננסי בישראל

רבולוט הוקמה ב־2015 על ידי איש העסקים הבריטי־אוקראיני ניקולאי סטורונסקי ומהגרת התוכנה ולאד יצנקו. שווי החברה הוא 45 מיליארד דולר, על פי סבב מכירת מניות של החברה שהתרחש באוגוסט 2024. רבולוט מציעה שירותי בנקאות דיגיטליים בלבר 50 מדינות, ל־52 מיליון לקוחות, אך עדיין לא מציעה שירותים בנקאיים בישראל. החברה שכרה לאחרונה את אורי נתן, מנכ"ל פפר לשעבר, שינהל את פעילותה בישראל.

רבולוט, שמגדירה את עצמה כניא־בנק – בנק דיגיטלי שמת נגד לאפשרות לשרת עם סנפים פיזיים – הגיעה לישראל בשנת 2023. החברה קיבלה קוד יזהוי מבנק ישראל כדי להתחיל את תהליך ההשתלבות של החברה בענף הפיננסי הישראלי. המהלך מאפשר לרבולוט להקצות למשתמשי האפליקציה מספר משת מש שמשמש כחשבון עו"ש, ולבצע העברות כספים ישירות מול הבנקים המקומיים. האפשרות לכך שרבולוט תפעל כבנק רזה תגדיל את הדמיון, בסוף התהליך, בינה לבין בנק מסורתי, מאחר

שזו תוכל להציע פיקדונות בריביות אט רקטיביות ללקוחותיה. מהלך דומה שבי צעה פיבקוס, אפליקציית התשלומים של דיסקונט שהציעה ריבית שנתית של 4% שנתיים על פיקדונות חודשיים.

ראפייד הישראלית הוקמה ב־2015 על ידי אריק שטיילמן, ארקדי קרפמן ועומר פריאל. בשנת 2022, על רקע הגאות בענף הטכנולוגיה, ראפייד הוכתרה כחברת הרייטק הפרטית בעלת השווי הגבוה בישראל לפרק זמן מסוים, במסגרת עסקת סקנדרי שבה השווי שלה עמד על כ־15 מיליארד דולר. אולם מאז, לאחר שנמכרה וויזו תמורת 32 מיליארד דולר במרץ האחרון, נושלה ראפייד מהטייטל. שווי השוק שלה לפי הגיוס האחרון בפברואר 2025 היה 3.5 מיליארד שקל.

ראפייד פועלת להקים פעילות לתשתית סליקה בישראל, כפי שחשף כלכליסט בסוף השנה שעברה, ואף ביקשה רישיון סולק מרי שות ניירות ערך. כלומר, ראפייד תפנה לעסקים קטנים ובינוניים תציע להם לסלוק כרטיסי אשראי תמורת עמלה נמוכה מהגופים המסורתיים בענף, כמו חברות כרטיסי האשראי. אם ראפייד תקבל גם רישיון בנק רזה, היא תוכל לספק לאותם עסקים שותפתים אצלה גם את האפשרות להפקיד כספים בפיקדונות, ובכך להגדיל עוד יותר את פעילותה ואת התחרות שלה מול שאר הגופים המקומיים.

פתיחת תחרות בפיקדונות

רישיון בנק רזה הוא אחד מהכלים העיקריים של בנק ישראל להגדיל את התחרות בענף הב' נקאות ולהציב מול הבנקים גופים עם יכולת אפטיבית להציע אלטרנטיבי כה. הבנקים נהנים למעשה מתחרון

המפקח על הבנקים דני חזיאשוילי. מאמץ חזיקיה כדי לקדם את הרישיונות

מובנה בעולם הפיקדונות מהציבור. הם מציעים ריבית נמוכה בשל התחרות הלה, חרף העובדה שהריבית במשק עומדת כיום על 4.5%. בר בכר הם נהנים ממימון זול על ידי שימוש בכספי אותם פיקדונות. כך נוצרים לבנקים רווחי עתק שהסתכמו בכ־30 מיליארד שקל ב־2024 וב־7.7 מיליארד שקל ברבעון הראשון של שנת 2025. שאר החברות המתחרות מגייסות הון דרך הבנקים או דרך הציבור באג"ח, בריביות גבוהות יותר. כלומר, מימון הפ' עילות של שאר החברות במשק יקר יותר. בחודש מרץ האחרון הוועדה הבין־משרדית של בנק ישראל והאוצר המליצה לפתוח לתחרות את שוק הפיקדונות ומתן האשראי, במסגרת מסגרת ביניים שהוגשו לציבור, על ידי מתן רישיון מוגבל שיאפשר לח' ברות להציע פיקדונות ללקוחות שלהן.

היקף הקרנות הכספיות נאמד כיום ב־167 מיליארד שקל, כשעד 2022 היקפן היה פחות מ־20 מיליארד שקל. הצמיחה המואצת של הקרנות הללו מעידה כי הציבור בישראל מחפש אלטרנטיבה ראויה לבנקים הגדולים

רישיון בנק רזה אמור להעניק לתאגידים פיננסיים שאינם בנק – כמו חברות ביטוח, בתי השקעות, חברות כרטיסי אשראי וחברות אשראי חוץ־בנקאי – את האפשרות להציע פיקדונות עם ריבית גבוהה יותר מזו שניתן לקבל בבנקים הגדולים. מתן רישיון בנקאי רזה שיאפשר לגופים חוץ־בנקאיים לקבל פיקדונות מהציבור יזויל את מקורות המימון עבורם, מה שאמור עקרונית להגדיל את התחרות בתחום האשראי וגם את התחרות בכל הנוגע לפיקדונות, שבנק ישראל שואף לראות אותם נושאי ריבית גבוהה יותר עבור הציבור. בנק ישראל אינו מגביל את הבקשה לפיקדונות רק עבור תא גידים פיננסיים, אלא פותח צוהר גם עבור תאגידים ריאליים, כמו רשתות שיווק גדולות, שציעו ללקוחות שלהן להפקיד את הכסף שחסכו בפיקרון עם ריבית גבוהה, ובינתיים להשתמש באותו הוון. המהלך זוכה לתגננות מצד הבנקים. בכירים בענף הבנקאות מתחו ביקורת על הרפורמה, מאחר שלהשקפתם היא מוגזתה לרפורמת בכר, מאחר שהיא וופכת את המוסריים – חברות ברי טוח ובתי השקעות – חזרה לבנקים. רפורמת בכר היא רפורמה שהונהגה ב־2008 על מנת להגדיל את התחרות בענף הבנקאות, במסגרתה הופרדו קרנות הנאמנות, קופות הגמל וקרנות הפנסיה מהבנקים אל בתי ההשקעות וחברות הביטוח.

עד עתה פורסם על ידי בנק ישראל דו"ח ביניים בלבד ועל פיו

צילומים: עמית שעל, אבינל עוזי

ההקלות המתוכננות לגופים חוץ־בנקאיים שיהפכו לבנקים

הרחבת תחומי הפעילות לעומת המודר לבנקים כיום	הקלות בהליכים הנדרשים בתחום איסור הלבנות הון	פטור מחוק שכר הבכירים לחמש השנים הראשונות	פטור מהצעת כלל השירותים הבנקאיים	דרישות הון ונזילות פחות מחמירות מאשר לבנקים הגדולים

קטיביות של הפיקדונות מחוץ לבנקים. הצעד הבא של בנק ישראל הוא פרסום בסוף השנה הנוכחית של הדו"ח הסופי, ומנקדה זו יחל בנק ישראל במאמץ חקיקה תוך מטרה לסיימה כבר בתחילת השנה הבאה ולמסר רישיונות כבר במחצית השנייה של 2026. כך לפחות מסרו המפקח על הבנקים והממונה על התקציבים במשרד האוצר.

השקת קרן כספית מתחדשת

כך או כך, זו לא הרפורמה היחידה שמקדמת בימים אלו על מנת להגדיל את התחרות מול הפיקדונות הבנקאיים, שלרוב מעניקים ריביות נמוכות. רשות ניירות ערך בראשותו של ספי זינגר אישרה לראשונה קרן כספית שבה המשקיע בוחר מראש את תקופת ההש' קעה ויודע את התשואה הצפויה – מהלך שישיפר את כוח המיקוח של משקי הבית ויגביר את התחרות מול הפיקדונות הבנקאיים, במיוחד לטווח קצר. קרן כספית היא סוג של קרן נאמנות שמשקיי עה בעיקר בפיקדונות, במק"מ (מלווה קצר מועד של בנק ישראל) ובנכסים סולידיים לטווח קצר. החל מאוקטובר הקרוב תיכנס לתר קף הוראה רגולטורית חדשה של בנק ישראל ורשות ניירות ערך שמסדירה את פרסומן ומחייבת את הבנקים להציג את הקרנות לצד הפיקדונות הבנקאיים. נכון למרץ 2025, הכספים שנמצאו בפיקדונות הבנקאיים הסתכמו ב־1.72 טריליון שקל, וכספי העו"ש הסתכמו ב־530 מיליארד שקל. הקרנות הכספיות נאמרו ב־167 מיליארד שקל. עד 2022 היקף הקרנות הכספיות בישראל הסתכם בפחות מ־20 מיליארד שקל. הצמיחה המואצת של הקרנות הכס' פיות מעידה כי הציבור בישראל, כאשר מציעים לו אלטרנטיבה ראויה לפיקרון הבנקאי, עשוי לבחור בה.

רישיון בנק רזה אמור להעניק לתאגידים פיננסיים שאינם בנק – חברות ביטוח, בתי השקעות, חברות כרטיסי אשראי וחברות אשראי חוץ־בנקאי – אפשרות להציע פיקדונות עם ריבית גבוהה יותר מזו שניתן לקבל בבנקים הגדולים

אתמול פורסם בכלכליסט כי מליאת רשות ניירות ערך אישרה השקת קרן כספית ראשונה מסוגה, שטמרתה להתחרות בפיקדונות הבנקאיים קצרי הטווח. חברות ניהול קרנות הנאמנות צפויות לה' שיק בימים ובשבועות הקרובים קרנות כספיות מתחדשות, בהתאם להסדרה החדשה של הרושות. הקרן החדשה, המכונה "קרן כספית מתחדשת", שונה מהקרנות הכספיות הרגילות בכך שהיא מאפשרת למשקיע לבחור מראש את תקופת ההשקעה וכך לדעת מראש את התשואה שצפויה לו. כלומר הקרן מגייסת כספים מראש לתקופת השקעה קבועה, ולכן יכולה להבטיח למשקיע תשואה וידועה מראש – בדומה לאג"ח סגור. זאת לעומת הקרנות הכספיות הקיימות שבהן אין תקופת השקעה מוגדרת מראש. קרנות הרגילות המשקיעים יכולים לקנות ולמכור בכל עת, ולרוב יקבלו תשואה שנתית שקי רובה לריבית במשק (כיום 4.5%, ולפי הערכות הכלכלנים תדר בהמשך השנה). עם זאת, כאשר מנסים לתכנן השקעה קצרה או ארוכה, קשה לאדם הממוצע להעריך את התשואה בפועל ולה' שוות אותה לריבית בפיקדונות, שלרוב נמוכה מזו של הקרנות הכספיות. זאת משום שמנהלי הקרנות הכספיות מנצלים את כושר המיקוח שלהם כדי שמיצגים מספר משקיעים רב. רשות ניירות ערך שואפת להפוך את הקרנות הכספיות לאטרקטיביות יותר מה' פיקדונות, ולאפשר השוואה שקיפה וברורה ביניהן.

רבולוט וראפייד בחור לא להגיב. מבנק ישראל נמסר כי "בנק ישראל מוביל מהלך מהותי לר' פורמה בתהליך הרישוי הבנקאי, כך שיבוצע תהליך רישוי ופיקוח מדורג לפי גודל הגוף הבנקאי. במסגרת זו מקדם הפיקוח על הבנ' קים, בשיתוף משרד האוצר וגופים נוספים, הסרת מגבלות וצמצום חסמים המקשים על כניסתם של שחקנים חדשים למערכת הבנ' קאית. בעקבות צעד זה, ישנם מספר גופים עסקיים שמתעניינים בקבלת רישיון בנקאי בישראל. בנק ישראל לא מתייחס פרטנית לגוף כזה או אחר, בין אם מהארץ או מחו"ל".

